

Pavel Černý, Pojetí Bílé Hory u Josefa Polišenského, Praha 2008, diplomová práce (oponentský posudek)

Josef Polišenský za svého dlouhého a plodného života zasáhl do mnoha oblastí, které bychom snad mohli spojit konvenčním označením raný novověk; přitom se dokázal vyjádřit k této fázi dějinného vývoje jak v Evropě, Asii, tak Americe. Proto bylo jistě příhodné, že se Pavel Černý obrátil k tomuto historikovi a vybral si „fenomén“ Bílé Hory, poněvadž se dá o něm bezpochyby říci, že jde o jistý leitmotiv (u Polišenského patrně jeden z leitmotivů) jeho rozsáhlého životního díla.

Diplomová práce se tvořena sedmi poměrně stručnými kapitolami, úvodem a závěrem. Autor se pokusil o teoretický diskurs k Polišenského Bíle Hoře. Trochu mě vadí, že pan Černý nezůstal věrný svému tématu a tak trochu „skáče“, to je jasně vidět při jeho komeniologických odbočkách, na druhé straně, se mi prostě zdá, že mohl více využít vlastního líčení Bílé Hory, jak je Polišenský viděl. Možná by v diskuzi měl P. Černý vysvětlit, jak chápe Komenského a Bílou horu. Myslím, že si měl diplomant ujasnit, co vlastně pro něho pojen Bílá Hora bude znamenat, totiž, zda se jedná o epilog stavovského povstání, kdy se opravdu nad Prahou válčilo, anebo o jistý epochu dělicí proces, jak je to třeba vidět převážně na knižce „Anglie a Bílá Hora“, která byla napsána těsně po II. světové válce. S tím by pak souviselo například i začlenění velkého tématu o krizovosti 17. století do konceptu celé práce. Konkrétně v tomto případě se diplomant zapletl s klasickou prací Hrocha a Petráně, ale pokud se dobře pamatuji, sám Polišenský byl dosti skeptický k aplikaci klasického krizového modelu. I zde platí moje otázka, patří toto do tématu diplomové práce, nebo ne?

Krátká kapitola zajímavě integruje Polišenského diktované paměti (je to pečlivé vyprávění? S. 12), na téže stránce se autorovi podarilo kouzlo nechtěného, když spojil některé ne-aktivity J. P. i se svobodnými zednáři. Což je poněkud přílišná zkratka. Konečně se dostáváme ke klíčové, dle Černého, Polišenského práci, která vyšla roku 1970 „Třicetiletá válka a evropské krize 17. století“. Autor si neuvědomil, myslí dostatečně, že historikovi bylo v té době již 55 let a měl za sebou bezesporu veliké literární dílo. Toto dílo je koncepčně velmi zajímavé, ale o tom diplomant taktně mlčí, proč? Je navíc zajímavé, že se autor vrátí k této Polišenského práci ještě jednou a snaží se ji interpretovat pod docela jiným zorným - hospodářských a sociálních dějin (74 sq.) To je přinejmenším zvláštní, zejména pak potom, že Černý opětovně spojuje Polišenského práci s dizkuzním přehledem M. Hrocha a J. Petráně. Mě to připadá, jako by si diplomant nezvolil adekvátní strukturu práce. Ta zřejmě

v konečném vyznění nebyla dostatečně dlouhá a proto k ní připojil dosti neorganicky ještě osobnost A. z Valdštejna, který jak známo, na Bílé hoře nebojoval, ani v den bitvy tam nebyl, ale šířeji z Bílé hory nemálo vytěžil.

Je symptatické, že se pan Černý pokusil analyzovat přístup a interpretaci Bílé hory profesora J. Polišenského. Zdá se mi, že jeho pokus zůstal na půl cestě, protože si nepřipravil takovou strukturu práce, která by mu umožnila pochopit přístupy a postoje velikého historika.

Navzdory mým kritickým poznámkám **doporučuji** práci Pavla Černého k obhajobě.

V Praze 1. září 2008

Jaroslav Čechura